

УДК 82-95.09М.Гнатишак: I7.022.1

ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА МИКОЛИ ГНАТИШАКА: МІЖ «ЕСТЕТИЧНОЮ КРАСОЮ» ТА «МОРАЛЬНИМ ДОБРОМ»

Юлія ТЕПЛА

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства,
вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна,
e-mail: tepla_julya@yahoo.com*

Розглянуто реалізацію концепції ідейно-етичного естетизму Миколи Гнатишака у рецензіях на сторінках католицьких видань «Мета» і «Дзвони». Літературно-критичні виступи вченого виражають його бачення літератури, яка постає на перехресті національного (український націоналізм), етичного (християнська мораль) та естетичного (високомистецька форма) начал.

Ключові слова: етика, мораль, естетика, католицька критика, рецензія.

Микола Гнатишак – один із чільних представників західноукраїнської католицької критики 20–30-х років ХХ століття, історико-літературні, літературно-критичні та теоретичні виступи якого значною мірою впливали, а то й формували тогочасний літературний процес. У методологічному вступі до своєї незавершеної «Історії української літератури» літературознавець сформулював і обґрунтував оригінальну концепцію ідейно-етичного естетизму, яка виражала його бачення шляхів розвитку української літератури – від давньої до модерної. Ідейно-етичний естетизм вченого синтезував національний (український націоналізм), етичний (християнська мораль) та естетичний (високомистецька художня форма) аспекти оцінки художнього явища. Вартісний літературний твір, постаючи на перетині цих трьох начал, мав би гармонійно поєднувати у собі «найвищі ідейні вартості з найвищими мистецькими осягами» [15].

Цікаво простежити, як реалізовувалися теоретичні засади ідейно-етичного естетизму на практиці? Які корективи вносив живий літературний процес у задекларований підхід? Чи ці три критерії оцінки літературного твору виявляються рівнозначними? Літературно-критичні виступи М. Гнатишака на сторінках католицьких видань «Дзвони» та «Мета», його дописи про різні події в культурно-мистецькому житті Львова, про жваві дискусії та полеміку, яка часто виходила за межі викладової зали і продовжувалася на шпальтах періодичних видань, про дискусійні моменти у зв'язку з присудженням літературних нагород та премій дають змогу побачити не лише позицію самого вченого, а й окреслюють ширший контекст – засади католицької критики загалом.

Трибуною, яка давала можливість висловити свої ідейно-етичні й естетичні переконання та вимоги до літературної творчості, для католицької критики стали два видання: журнал «Дзвони» та газета «Мета». Матеріали, опубліковані на сторінках цих видань,

допомагають побачити послідовну цілеспрямовану працю представників католицької орієнтації у напрямі розбудови українського письменства на засадах української католицької ідеології та християнської етики. «Будемо змагати до того, – наголошено в редакційній статті, – щоби давати нашим читачам якнайбільш здорову творчість, оперту о християнську етику та християнський світогляд» [18, 1]. Такі критерії були визначальними в оцінці літературних творів для редакторів та авторів обох часописів – Гавриїл Костельника, М. Гнатишака, Костянтин Чеховича, П. Ісаїва та ін. Їхні статті та редакційні примітки до окремих статей засвідчували намір розвивати літературу і мистецтво, головним критерієм якої мусить бути «незмінна», вічна «для всіх віків, часів і народів» «моральна краса людських вчинків, освячена Богом» [1, 319]. Лише ця засада повинна бути ядром будь-якої творчості, вона здатна забезпечити її актуальність і вартісність.

Дехристиянізація суспільства спричинила поширення атеїзму та комуністичної ідеології, витворила довкола модерної людини духовний вакуум, а саму людину перетворила на манекена, який реагує на матеріальні цінності «коштом чуттєвого фактора душі», місце живої душі якої «узурпував холодний, зтехнізований мозок» [5, 308]. Однак така духовна криза зумовила й зворотній процес. «Найважливішим чинником соціального життя, – зазначив М. Гнатишак, – є сучасний ренесанс релігійної моралі» [3, 474], повернення до системи християнських цінностей. Християнізація, переконані представники католицької критики, повинна охопити усі сфери життя людини. Це підтверджує концепція «християнського націоналізму», яку сформулював К. Чехович. А сам М. Гнатишак наголосив, що національна ідея потребує «продуховлення» в душі християнського універсалізму, яке вона отримує «через погодження її з універсальним християнським світоглядом», а це, своєю чергою, критик вважав за «найціннішу синтезу в житті нації» [4].

Отож, головне завдання сучасних митців за католицькою критикою – творення мистецтва, яке не суперечить принципам християнської моралі та етики.

Для реалізації такої програми, для активізації художньої творчості в цьому напрямі Український Католицький Союз (УКС) започаткував щорічні літературні нагороди. Це була вже друга нагорода в західноукраїнському літературному процесі. Ще раніше запровадило літературну нагороду Товариство письменників і журналістів імені Івана Франка. Однак критерії оцінок літературних творів у фундаторів нагород відрізнялися. Члени журі ТОПіЖ у визначенні лауреатів премії керувалися формально-естетичними критеріями, проблемам світоглядного та ідейного характеру надавали другорядного значення. Один із чільних членів журі, Михайло Рудницький стверджував, що не важливо, чи відповідає твір суспільним і національним ідеалам, чи суголосний з вимогами моралі, головне – його мистецькі, а не етичні, політичні, суспільні та інші прикмети. Натомість журі УКС нагороджувало твори, які «ні в чому не прогрішаються проти християнської віри та моралі» [19, 74] (ця ідея не нова на галицькому ґрунті, ще раніше такий принцип творчості задекларувало літературне об'єднання «Логос»), «вносять позитивні вартості з християнського й національного погляду» [21] і цей світоглядний критерій намагалося поєднувати з формально-естетичним. Отже, для представників

католицької критики пріоритетними були християнські цінності, які здебільшого й визначали цінність художніх творів, літературно-мистецький рівень яких оцінювали адекватно до виражених у них ідей.

У примітці до статті Василя Пачовського «Проблеми української літератури і мистецтва» редакція «Дзвонів» дала ширше тлумачення вимог католицької критики до художньої літератури: «Коли домагаємося літератури з високими духовими вартостями, то очевидно тим не відкидаємо і не негуємо літератури, щоправда мистецької, але без тих вартостей. Хай письменники творять те, що відповідає їх психічній структурі... однак ставимо їм одно важне обмеження: коли вони не годні тих вартостей творити, то принаймні не сміють тих високих духових вартостей своєю творчістю нищити» [23, 262]. Це був своєрідний компроміс, на який пішла католицька критика – так звана «пасивна моральність». Це ж стосувалося і певних пріоритетів у виборі тем. Католицька критика допускала розкриття в літературних творах тем, не згідних з християнською мораллю, але з метою застеретти читача перед злочином та гріхом, перестеретти, викликати відразу і таким способом ще більше зміцнити християнський світогляд. Тогочасна література, на думку католицьких критиків, спрямована на досягнення передусім однієї мети – розважити читача. Однак це не позбавляє її завдання уморальнювати та вчити. Тому навіть розважальна белетристика не повинна деморалізувати суспільство. Отже, з одного боку, католицька критика намагалася дотриматися принципу «свободи, свободного творення в гарній літературі» як важливої заповіді для кожного письменника, з іншого – встановлювала певні межі, які кожен митець мав визначити для себе сам, керуючись власними почуттями, совістю та етичними максимами й ідеалами, а джерелом яких може бути лише релігія [20].

Питання про «протихристиянські тенденції» у творчості М. Гнатишак порушив у статті під промовистою назвою «Хочемо, щоб українська література ніколи не була зла». Він, зокрема, писав: «Високомистецька література не мусить бути одночасно доброю літературою. Ці літературні критики, які в практиці літературного життя ставлять знак рівняння між моральним добром і естетичною красою твору, не бачать небезпеки, в яку вони ведуть письменника. Бо хоч і з теоретично-естетичного становища вони мають рацію – то в практиці таке твердження може вести до легковаження небезпек, які грядуть на нас під ослоною зовнішньої досконалості і краси. І саме щоб обминути цю небезпеку мусимо видвигати засадниче обмеження свободи творчості. [...] щоб творчість наших письменників не топтала й не безчестила основних засад, на яких побудований християнський світогляд. Не хочемо нікого спонукати творити католицьку літературу. Хочемо лише, щоби українська література ніколи не була зла» [16]. Твори високого літературно-мистецького рівня тим більше небезпечні, переконаний М. Гнатишак, бо, маючи сильний вплив на читача, часто «під золотистим плащем мистецтва скривають сопух моральної гнилі» [16].

Такі критерії вартісної літератури сповідувала католицька критика. Такими ж критеріями в оцінці кожного нового літературно-мистецького явища керувався М. Гнатишак: національна ідея, християнська мораль і високомистецька художня форма. «Мій ідейно-етичний підхід до літературної творчості [...], – зазначав М. Гнатишак в «Історії

української літератури”, – конкретизується в засаді ідейного українського націоналізму, опертого на незломній основі традиційної в українському народі і вповні з його психікою зрослої християнської етики. Ця ідейна засада і є для мене єдиним мірилом ідейно-етичної, а тим самим і естетичної вартості літературних творів» [2, 18–19].

Однак на практиці згадані критерії виявляються нерівнозначними: при виборі між моральним добром (змістом) і естетичною красою (формою) католицький критик без вагань віддає перевагу першому компоненту, оскільки «гарне етичне є вище, ніж гарне без ознак етичності» [22, 57]. Цю концептуальну думку М. Гнатишак відстоював у дискусії в періодиці на тему «Чи письменник мусить мати світогляд?» (1935). «Головна річ у літературі, – писав літературознавець у статті “Ще про світогляд у літературі”, – це її формально-естетичні вартості. Але ці вартості не можна трактувати абстрактно, як щось відірване від життя; естетичні критерії людини, як суцільної індивідуальності, розвиваються в тісному зв’язку з іншими сферами життя. Для людини, яка органічно сприйняла означені релігійно-етичні, національні чи громадські засади, вже тим самим і естетичні вартості твору з протилежними ідеями будуть мати інший характер, ніж для прихильника ідеології даного автора» [17].

Ці ж тези він розвинув у статті «Література і суспільне життя» (1937), конкретизуючи своє бачення взаємозв’язку етичного й естетичного в художній літературі. Про вирішальність етичного моменту, підсумовуючи все попередньо сказане і написане, вчений наголосив і в «Історії української літератури»: «в обсягу поетичної краси рішають навіть у естетичному сенсі не лише естетичні, але й ідейні, етичні та суспільні первні», а «гарний мистецький твір перестає бути в повному розсягу гарним, якщо він не є осяяний високим етичним ідеалом» [2, 17]. М. Гнатишак визнавав за художньою літературою виховний вплив, трактував як духовно перетворюючий чинник. Звідси – увага до морально-етичних аспектів художнього твору.

Концепція ідейно-етичного естетизму М. Гнатишака синтезувала усі ці складники в певну цілісність, таким способом естетичні критерії інтегрували в собі релігійно-етичний, національний та інші елементи, що відображало бачення метафізичного зв’язку ідеї краси з ідеєю добра і правди. Та все ж домінування ідейно-світоглядного, християнсько-етичного начал визначало вибір літературознавця на користь «морального добра», а не «естетичної краси».

На усі три складові успішного письменника – світогляд, поетичний талант, оволодіння літературною технікою – М. Гнатишак дивився крізь призму моральності. Світогляд у письменника повинен бути виробленим, скристалізованим і високоморальним. Мистецька вартість художнього твору безпосередньо залежить від його ідейної наснаженості та ще більше моральної тональності. Що ж до поетичного таланту, то й тут спрацьовує в першу чергу моральний критерій. У рецензії на книжку Дарії Віконської «Джеймс Джойс. Тайна його мистецького обличчя» (1934) М. Гнатишак «рішуче і недвозначно» заявив: «талановитість, а навіть геніяльність – в ніякому разі не виправдовує моральної гнилі», а тому вимагає на виразному підкресленні «великих моральних небезпек Джойсового чудацького твору (йдеться про роман “Улліс”. – Ю. Т.)» [7, 498].

Ідеалом для М. Гнатишака звичайно є твір, у якому гармонійно поєднуються усі критерії – ідейний, етичний і естетичний, однак, аналізуючи живий літературний процес, критик був змушений визнати, що ці якості не завжди йдуть у парі. Він не міг у своїх рецензіях вийти за канони християнського світогляду і порушити моральні імперативи католицького критика. З іншого ж боку, трактуючи художню літературу як мистецький феномен, літературознавець, поряд із проблемою змісту, світогляду, не міг оминати естетично-мистецькі аспекти художнього твору. Тому навіть якщо твір був написаний «світоглядним» опонентом, його високомистецькі якості не дозволяли критикові з тонким естетичним чуттям промовчати про його появу в літературному середовищі і не висловити щире захоплення «правдивим літературним й чуттєвим артизмом». Критик не заперечував його права на існування, але й не відступав від своїх принципів – він обмежував сферу поширення цього твору, особливо зважаючи на виховний вплив художньої літератури на молодь. Отже, виявляється властива для католицької критики суперечність: вона визнає мистецьку вартість твору талановитого автора з протилежними світоглядними переконаннями, однак не приймає його ворожих християнському католицькому світогляді принципів.

Під критичні зауваження М. Гнатишака не раз підпадали книжки, які отримували літературні нагороди. Наприклад, книжка Василя Софроніва «Липнева отрута та інші оповідання» (Львів, 1934) заслужено отримала літературну нагороду з огляду на формально-літературні риси та мистецьку культуру. Однак її вагомі недоліки – відсутність «душевного поглиблення» та «виразного морального обличчя», наявність зайвих дразливих з морального боку моментів [6, 60–61].

Критичні стріли летять і в бік визнаних поетів. «Земна мадонна» Євгена Маланюка містить «зразки глибоко відчуті та по мистецьки збудованої, дійсно новочасної поезії», у книжці «відчувається львиний пазур дійсного поета, – відчувається глибоко-мистецька душа», але «тьма земної пристрасті», яка панує у збірці, проявляючись у «хворобливо-привабливих», «гротескових формах» суперечить мистецькому смаку, такі «нездорові вірші» особливо небезпечні для непідготованого читача [8, 139–140].

Часто М. Гнатишак опинявся перед проблемою вибору між змістовою («моральне добро») та формальною («естетична краса») стороною твору. Така дилема гостро поставала перед М. Гнатишаком, коли він аналізував твори Наталі Лівницької-Холодної, Ірини Вільде, Уляни Кравченко, Наталени Королеви. Розглядаючи вірші Н. Лівницької-Холодної зі збірки «Вогонь і попіл», критик визнав їх оригінальність, формально-мистецьку досконалість, відшліфованість, поетичну щирість і безпосередність, з якою авторка відкриває свою душу, але критикував за відсутність «душевного поглиблення», оскільки «зміслово-еротичні відчуття... – це ще таки не є глибина душі» [11, 61].

Авторка книжки оповідань «Химерне серце» Ірина Вільде, на думку М. Гнатишака, обдарована правдивим літературним талантом, однак її книжка не може бути лектурою для молоді, бо «ставлення еротичних проблем у центр уваги життя... може навчити молоду людину сприймати світ у викривленій перспективі» [10, 542]. Рецензуючи повість Ірини Вільде «Метелики на шпильках», критик відзначив високу культуру твору, написаного «з правдиво-жіночим вичуттям та з літературним хистом» [9, 47], однак не

оминув моментів, які, на його думку, знижують вартість твору – порушення еротичних тем, проблеми статевого виховання, легковажне ставлення до релігійних справ. З огляду на порушені у ній проблеми книжка невиховна, особливо шкідлива для морально несформованих людей. І підсумував: «Техніку вже має вдосконалену; тепер ще треба духа; а дух – найважливіший» [9, 47]. Обидві авторки у творах торкаються невідповідних проблем: розлучення подружжя, невірність, фізична пристрасть, еротика. Це тим більше небезпечно, бо в формально-естетичному огляді твори можуть бути взірцем.

Іноді схиляння на бік «морального добра» змушує М. Гнатишака відкинути «всякі мистецькі критерії», які він сам визнавав необхідними при аналізі поезій. Аналізуючи збірку Уляни Кравченко «Замість біографії» (Коломия, 1934), він ставив собі за мету прослідкувати «духовну біографію», історію душевних переживань поетки, яка, «вирастаючи в атмосфері позитивістичного й соціалістичного погляду на світ», віддавши «прикру десятину добі», врешті «йде по шляху вічної Правди й Краси» й може стати «найрішучішою в наших часах виразницею християнсько-католицького, релігійного й національного патосу в українській поезії» [12, 490–492]. Поезії цієї збірки формально недосконалі, але, переконаний М. Гнатишак, головна річ тут не поезія, а життя душі поетки, її етапи шукання Бога. «Своєю людською теплотою й силою книжечка ця перевищає не одну збірку високо мистецьких, але ледяною кригою безособовості скутих поезій. Бо в ній відчуваємо духа людини» [12, 492]. Отже, як бачимо, у збірці Уляни Кравченко М. Гнатишак віднайшов те, чого, на його думку, не вистачає Ірині Вільде.

Однак пріоритет етичного критерію в оцінці художньої літератури не знімав проблеми формального опрацювання твору. Не міг М. Гнатишак закрити очі на мистецьку досконалість творів з протилежним для католиків світоглядом, як і не міг високо піднести твори з католицьким світоглядом, поданим у недосконалій формі.

Етичне та естетичне настільки взаємопов'язані у літературі, що відсутність одного з цих компонентів знижує дівість другого. «Мало є мати навіть найморальнішу або найпатріотичнішу ідею, – переконаний М. Гнатишак, – треба її ще вміти подати в дійсно мистецькій формі, бо інакше вона не матиме не то літературної, але навіть пропагандової вартости» [14, 19]. І ці критерії є обов'язковими для кожного виду літератури, а отже, і для релігійної поезії. «До недавна панував у нас погляд, що в релігійній поезії важна виключно лише ідея і зміст, а все інше не має значіння. Тимчасом в дійсності релігійна поезія підпадає під ті самі закони внутрішньої й формальної поетичності і культури слова, що й кожна інша поезія. Це слід нам добре зрозуміти, щоби на майбутнє наша релігійна поезія очистилася від вартісної зрештою в ідейному огляді, поетичної мірноти, та щоби і в тій ділянці запанувала повна гармонія між величним змістом та прегарною поетичною формою» [13, 355]. І такі твори вже почали з'являтися в тогочасному літературному процесі. Це, зокрема, нова збірка Уляни Кравченко «Caritas. Поезії» (Львів, 1935), яка характеризується виявом «глибокої релігійности правдивої поетичної душі» [13, 355], вірші досконалі в формально-мистецькому плані.

Для М. Гнатишака добро завжди було мірилом прекрасного. Оцінюючи твори красного письменства, критик зважав передусім на морально-етичні цінності, надавав їм перевагу перед формально-естетичною викінченістю. Зовнішня форма художніх творів з розвитком

літератури змінюється, але внутрішня моральна краса завжди залишається міцним незмінним стрижнем письменства. Християнська мораль – це те ядро, довкола якого кристалізується творчість, це ніби компас, який не дозволяє мистецтву зійти на манівці.

Отже, М. Гнатишак відстоював потребу розбудови української літератури на засадах української католицької ідеології та християнської етики. Однак вартісний літературний твір виростає на перехресті двох координат – добра і краси, тому морально-етичні аспекти повинні йти в парі з досконалою мистецькою формою. Сучасна література, на переконання М. Гнатишака, не завжди відповідає задекларованим вимогам, тому літературний критик змушений вибирати поміж «моральним добром» та «естетичною красою».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Галинич Я.* Характеристика італійської модерної літератури (Спроба загального погляду) / Ярослав Галинич // Дзвони. – 1935. – Ч. 6/7. – С. 316–319.
2. *Гнатишак М.* Історія української літератури. Книжка перша / Микола Гнатишак. – Прага, 1941. – 132 с.
3. *Гнатишак М.* Література і суспільне життя / Микола Гнатишак // Дзвони. – 1937. – Ч. 11/12. – С. 474.
4. *Гнатишак М.* Національна література і християнський універсалізм // Мета. – 1939. – 30 квітня.
5. *Гнатишак М.* Нова українська лірика в Галичині на тлі західноєвропейської модерної поезії / Микола Гнатишак // Дзвони. – 1934. – Ч. 6/7. – С. 307–321.
6. *Гнатишак М.* Рец. на кн.: Василь Софронів «Липнева отрута та інші оповідання» (Львів, 1934) / М. Гнатишак // Дзвони. – 1935. – Ч. 1. – С. 60–61.
7. *Гнатишак М.* Рец. на кн.: Дарія Віконська. Джеймс Джойс. Тайна його мистецького обличчя (Львів, 1934) / М. Гнатишак // Дзвони. – 1934. – Ч. 10/11. – С. 496–499.
8. *Гнатишак М.* Рец. на кн.: Євген Маланюк. Земна мадонна / М. Гнатишак // Дзвони. – 1935. – Ч. 2/3. – С. 139–140.
9. *Гнатишак М.* Рец. на кн.: Ірина Вільде. Метелики на шпильках (Львів, 1936) / М. Гнатишак // Дзвони. – 1936. – Ч. 1/2. – С. 47.
10. *Гнатишак М.* Рец. на кн.: Ірина Вільде. Химерне серце / М. Гнатишак // Дзвони. – 1935. – Ч. 11. – С. 542.
11. *Гнатишак М.* Рец. на кн.: Н. Ливицька-Холодна. Вогонь і попіл (Варшава, 1934) / М. Гнатишак // Дзвони. – 1935. – Ч. 1. – С. 61.
12. *Гнатишак М.* Рец. на кн.: Уляна Кравченко. Замість автобіографії (Коломия 1934) / М. Гнатишак // Дзвони. – 1934. – Ч. 10/11. – С. 489–492.
13. *Гнатишак М.* Рец. на: Уляна Кравченко Caritas. Поезії. – Львів, 1935 / М. Гнатишак // Дзвони. – 1935. – № . – С. 355–356.
14. *Гнатишак М.* Театр як виховний чинник / М. Гнатишак. – Львів, 1938. – 24 с.
15. *Гнатишак М.* У боротьбі за добро і красу. Завваги на маргінесі літературної нагороди / М. Гнатишак // Мета. – 1939. – 26 лютого.
16. *Гнатишак М.* Хочемо, щоб українська література ніколи не була зла / М. Гнатишак // Мета. – 1936. – Ч. 15/16. – 12 квітня.
17. *Гнатишак М.* Ще про світогляд у літературі / Микола Гнатишак // Діло. – 1935. – 30 травня.
18. До наших читачів // Дзвони. – 1931. – Ч. 1. – С. 1.
19. З преси і журналів // Дзвони. – 1939. – Ч. 1–2. – С. 74.

20. *Костельник Г.* Чи письменник мусить мати світогляд? / Гавриїл Костельник // Діло. – 1935. – 18 травня.
21. Літературні нагороди Українського Католицького Союзу // Мета. – 1939. – 26 лютого.
22. *Лушпинський П.* Естетична аналіза поетичних творів / Плятон Лушпинський // Українська школа. – 1933. – Ч. 3–5. – С. 53–66; Ч. 6–7. – С. 106–119; Ч. 8–9. – С. 129–138.
23. *Пачовський В.* Проблеми української літератури і мистецтва / Василь Пачовський // Дзвони. – 1935. – Ч. 4. – С. 182–187; Ч. 5. – С. 256–262.

Стаття надійшла до друку 13.09.2012

Прийнята до друку 30.01.2013

THE LITERARY CRITICISM OF MYKOLA HNATYSHAK: BETWEEN «AESTHETIC BEAUTY» AND «MORAL GOOD»

Yuliya TEPLA

*Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Theory of Literature and Comparative Literature,
1, Universytetska Str., Lviv, 79000, Ukraine,
e-mail: tepla_julya@yahoo.com*

The article deals with the implementation of Mykola Hnatyshak's concept of ideological aestheticism in his reviews on the pages of Catholic editions «Meta» («The Purpose») and «Dzvony» («The Bells»). Literary criticism papers of the scholar express his vision of the literature, growing up at the crossroad of national (Ukrainian nationalism), ethic (Christian morality) and aesthetic (highly artistic form) origins.

Key words: ethics, morality, aesthetics, catholic criticism, review.

ЛИТЕРАТУРНАЯ КРИТИКА МЫКОЛЫ ГНАТЫШАКА: МЕЖДУ «ЭСТЕТИЧЕСКОЙ КРАСОТОЙ» И «МОРАЛЬНЫМ ДОБРОМ»

Юлия ТЕПЛА

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра теории литературы и сравнительного литературоведения,
ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина,
e-mail: tepla_julya@yahoo.com*

Рассмотрено реализацию концепции идейно-этического эстетизма Мыколы Гнатышака в рецензиях на страницах католических изданий «Мета» («Цель») и «Дзвонь» («Колокола»). Литературно-критические выступления ученого выражают его видение литературы, вырастающей на перекрестке национального (украинский национализм), этического (христианская мораль) и эстетического (высокохудожественная форма) начал.

Ключевые слова: этика, мораль, эстетика, католическая критика, рецензия.